

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ISSN 2663-5399 (Print)
ISSN 2663-5402 (Online)

**КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ
АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ**
**CONSTITUTIONAL AND
LEGAL ACADEMIC STUDIES**

Випуск 2 • Issue 2

Ужгород, 2020

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Бисага Ю.М. – д.ю.н., професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Члени редакційної колегії:

Белов Д.М. – д.ю.н., професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (заступник головного редактора); **Заборовський В.В.** – д.ю.н., професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (заступник головного редактора); **Барзо Тімеа** – доктор габілітований, доцент, Мішкольцький державний університет (Республіка Угорщина); **Берлінгер Ремус Даніел** – д.ю.н., доцент, Західний університет імені Василя Голдіса (Республіка Румунія); **Булеца С.Б.** – д.ю.н., професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; **Вукас Будіслав** – д.ю.н., професор, університет Рієки (Республіка Хорватія); **Гарагонич О.В.** – к.ю.н., доцент, Академія адвокатури України; **Громовчук М.В.** – к.ю.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; **Дешко Л.М.** – д.ю.н., професор, Київський національний університету імені Тараса Шевченка; **Лазур Я.В.** – д.ю.н., професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; **Маховенко Є.Г.** – доктор соціальних наук (право), професор, Вільнюський університет (Литовська Республіка); **Медвідь А.Б.** – к.ю.н., доцент, Львівський торговельно-економічний університет; **Менджул М.В.** – д.ю.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; **Мішина Н.В.** – д.ю.н., професор, Національний університет «Одеська юридична академія»; **Нічипорук Януш** – доктор габілітований, професор, університет Марії Кюрі-Склодовської (Польська Республіка); **Ондрова Юлія** – к.ю.н., доцент, університет Матей Бел (Словацька Республіка); **Серьогін В.О.** – д.ю.н., професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; **Скрипнюк О.В.** – д.ю.н., професор, академік НАПрН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; **Філіповсі Зоран** – к.ю.н., доцент, Міжнародний університет Візіон (Республіка Македонія); **Чечерський В.І.** – д.ю.н., доцент, офіс Генерального прокурора; **Щербанюк О.В.** – д.ю.н., доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Відповідальний секретар: доц. Берч В.В., Стойка А.В.

Журнал «Конституційно-правові академічні студії» є фаховим виданням на підставі Наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) та внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі юридичних наук (081 – Право, 293 – Міжнародне право)

Журнал «Конституційно-правові академічні студії» включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Журнал розрахований на науковців, практикуючих юристів, адвокатів, суддів, нотаріусів, прокурорів та інших правників, а також усіх, хто цікавиться науковими дослідженнями з актуальних проблем конституціоналізму, конституційного будівництва, розвитку конституційного права та процесу в Україні та зарубіжних країнах.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet

Вченою радою Державного вищого навчального закладу

«Ужгородський національний університет», протокол № 6 від 17.09.2020 року

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 21083-10883 Р, видане Державною реєстраційною службою України 24.11.2014 р.

Засновник: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Видавець: ТОВ «РІК-У»

Офіційний сайт: <http://konstlegalstudies.com.ua/>

ISSN 2663-5399 (Print)
ISSN 2663-5402 (Online)

© Ужгородський національний університет, 2020

EDITORIAL BOARD

Chief editor:

Bysaga Yuriy – Doctor of Juridical Science, Full professor, Uzhhorod National University, Ukraine

Editorial Board:

Bielov Dmytro – Doctor of Juridical Science, Full professor, Uzhhorod National University, Ukraine (Deputy Editor-in-Chief); **Zaborovskyy Viktor** – Doctor of Juridical Science, Full professor, Uzhhorod National University, Ukraine (Deputy Editor-in-Chief); **Barzó Tímea** – Doctor habilitatus, Associate Professor, University of Miskolc, Hungary; **Berlingher Remus Daniel** – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, «Vasile Goldis» Western University of Arad, Romania; **Buletsa Sibilla** – Doctor of Juridical Science, Full professor, Uzhhorod National University, Ukraine; **Budislav Vukas jr.** – Doctor of Juridical Science, Full professor, University of Rijeka, Republic of Croatia; **Harahonych Oleksandr** – Candidate of Juridical Science, Associate Professor, Bar Academy of Ukraine, Ukraine; **Hromovchuk Myroslava** – Candidate of Juridical Science, Associate Professor, Uzhhorod National University, Ukraine; **Deshko Lyudmyla** – Doctor of Juridical Science, Full professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine; **Lazur Yaroslav** – Doctor of Juridical Science, Full professor, Uzhhorod National University, Ukraine; **Machovenko Jevgenij** – Doctor of Social Sciences (HP), Full professor, Vilnius University, Republic of Lithuania; **Medvid Andrew** – Candidate of Juridical Science, Associate Professor, Lviv University of Trade and Economics; **Mendzhul Marija** – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Uzhhorod National University, Ukraine; **Mishyna Natalia** – Doctor of Juridical Science, Full professor, Odessa Academy of Law, Ukraine; **Nichyporuk Janush** – Doctor habilitatus, Full professor, Maria Curie-Skłodowska University, Republic of Poland; **Ondrova Julia** – PhD., Associate Professor, Matej Bel University, Slovak Republic; **Serohin Vitalii** – Doctor of Juridical Science, Full professor, V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine; **Skrypniuk Oleksandr** – Doctor of Juridical Science, Full professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Institute of State and Law. V.M. Koretsky NAS of Ukraine, Ukraine; **Filipovski Zoran** – PhD, Associate Professor, International Vision University, Republic of Macedonia; **Checherskyi Viktor** – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Prosecutor General's Office of Ukraine, Ukraine; **Shcherbanyuk Oksana** – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine

Executive editor: Associate Professor Berch V.V., Stoika A.V.

The journal «Constitutional and legal academic studies» is a professional publication under the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 409 on 17.03.2020 (Annex 1) and included in the List of scientific professional publications of Ukraine (category «B») in the field of legal sciences (081 – Law, 293 – International Law).

The collection is indexed in the international databases: Index Copernicus International (Republic of Poland)

The journal is meant for scholars, practicing lawyers, attorneys, judges, notaries, prosecutors and other lawyers, as well as anyone interested in research on current issues of constitutionalism, constitutional construction, development of constitutional law and process in Ukraine and abroad.

Recommended for printing and distribution via the Internet
by the Academic Council of the State Higher Educational Institution
«Uzhhorod National University» (order dd. September 17 2020, № 6)

Print media registration certificate: KV № 21083-10883 P dd. November 24 2014,
issued by the State Registration Service of Ukraine.

Founder: State Higher Educational Institution «Uzhhorod National University»
Publisher: RIK-U

ISSN 2663-5399 (Print)
ISSN 2663-5402 (Online)

© Uzhhorod National University, 2020

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	6
	<i>Бисага Юрій.</i> Конституційно-правовий механізм забезпечення прав і свобод людини і громадянина: поняття та напрями дії	6
	<i>Булеца Сібілла.</i> Місце інформаційних технологій при здійсненні медичної діяльності	13
	<i>Дешко Людмила.</i> Створені відповідно до Паризьких принципів національні установи, які займаються заохоченням і захистом прав людини, в системі внутрішніх засобів правового захисту	25
	<i>Заборовський Віктор.</i> Інформаційна безпека в професійній діяльності адвоката	33
	<i>Менджул Марія.</i> Проблеми реалізації принципу гендерної рівності (порівняльно-правовий аспект)	44
	<i>Серьогін Віталій.</i> Інформаційне прайвесі: концептуальний підхід	52
РОЗДІЛ 2.	КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ ЯК СУЧАСНА НАУКА.	61
	<i>Белов Дмитро, Громовчук Мирослава.</i> Конституція держави в контексті її функцій	61
	<i>Маховенко Євгеній, Валанчене Довіле.</i> Конституційні основи координації прийнятого та національного права Литви в 1918–1920 рр.	69
РОЗДІЛ 3.	КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	78
	<i>Батанов Олександр.</i> Парадигма сучасного унітаризму в Україні: проблеми формування та реалізації	78
	<i>Ондрова Драгоміра.</i> Державне управління, етична інтеграція та глобалізація	90
	<i>Шатіло Володимир.</i> Загальнонаукові підходи до визначення функцій конституційного механізму державної влади	99

CONTENTS

SECTION 1. CURRENT ISSUES OF CONSTITUTIONAL AND LEGAL STATUS OF HUMAN AND CITIZEN	6
<i>Bysaga Yuriy.</i> Constitutionally legal mechanism for ensuring rights and freedoms of a human and a citizen: concepts and directions to act	6
<i>Buletsa Sibilla.</i> Place of information technology in the performance of medical activities	13
<i>Deshko Lyudmyla.</i> National institutions established in accordance with the Paris principles, engaged into the promotion and protection of human rights in the system of internal means of security	25
<i>Zaborovskyy Viktor.</i> Information security in lawyers' professional activities	33
<i>Mendzhul Maria.</i> Problems of the implementation of the principle of gender equality (comparative legal aspect)	44
<i>Serohin Vitalii.</i> Information privacy: a conceptual approach	52
SECTION 2. CONSTITUTIONALISM AS MODERN SCIENCE	61
<i>Bielov Dmytro, Hromovchuk Myroslava.</i> The constitution of the state in the context of its functions	61
<i>Machovenko Jevgenij, Valanciene Dovile.</i> Constitutional foundations for the coordination of receipted and national Lithuanian law in 1918–1920	69
SECTION 3. CONSTITUTIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF ORGANIZATION OF ACTIVITY OF STATE AUTHORITIES AND LOCAL GOVERNMENT	78
<i>Batanov Oleksandr.</i> The paradigm of contemporary unitarism in Ukraine: issues of formation and implementation	78
<i>Ondrová Drahomíra.</i> Public administration, ethical integration and globalization	90
<i>Shatilo Volodymyr.</i> Some issues of increasing the efficiency of the functioning of the constitutional mechanism of governmental authority	99

PROBLEMS OF THE IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF GENDER EQUALITY (COMPARATIVE LEGAL ASPECT)

Maria Mendzhul,

*Associate Professor of the Department of Civil Law and Civil Procedure
Uzhgorod National University*

*Doctor of Juridical Science, Associate Professor
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3893-4402>
marija_mendzhul@ukr.net*

Summary

The purpose of the study is to identify the problems in the implementation of the principle of gender equality in Ukraine and European states.

This goal was achieved through the application of a system of methods, including comparative method, formal law method and statistical method.

The study has identified that the principle of gender equality prohibits discriminatory treatment on the basis of gender in different spheres of social relations. However, there is no single approach to understanding the concept of gender equality, which is described as: equality between the rights of men and women; fair treatment of men and women; equal access to resources and their fair distribution between men and women.

It is substantiated that the principle of gender equality is a sub-principle of the principle of equality and means guaranteeing equal rights and opportunities regardless of gender.

The principle of gender equality is examined in international law, including the provisions of the Council of Europe's Gender Equality Strategy for 2018-2023 and their implementation in Ukraine. The European Court of Human Rights' (ECtHR) practice of interpreting the content of the principle of gender equality and its scope is analyzed. The ECtHR has established that gender-based violence is the form of discrimination against women.

The Court of Justice of the European Union has established the elimination of discrimination on grounds of sex as a general principle of EU law which should be guaranteed by a court.

Family policy models in different states have been studied through the prism of gender equality, in particular: the pronatalist model (formed in France); the traditional model (historically originated in Germany); a pro-egalitarian model (Sweden is a typical representative); family model (mainly applied in the UK, the US and Canada). It is justified that nowadays, mixed models of family policy prevail, which combine traditional models in different proportions. In Ukraine, there is a similarly mixed model of family policy model that can be characterised as more pro-natalist model.

The study concludes that real gender equality can be achieved in the case of an effective gender-based public policy, which should: stimulate gender expertise; introduce quotas for representation of women in all areas of employment, except those that may harm their health; ensure that gender components are taken into account in all economic and social development programs; introduce a gender component through the educational process in the secondary, vocational and higher education system; ensure gender mainstreaming in teacher training programs and public officials; promote the elimination of gender stereotypes and counteract discrimination; contribute to reducing the remuneration gap; to promote the activities of public associations in the field of gender equality and combating domestic violence, etc.

Key words: equality; gender; men; women; non-discrimination; gender-based violence.

1. Introduction

The principle of gender equality has become quite widespread in recent years, which has already been analyzed not only by scientists and experts but also used by journalists, politicians and legislators. Undoubtedly, gender equality is an element of the principle of equality and provides for equality of person regardless of gender.

In 2019, the International Bank for Reconstruction and Development published the results of a study on gender equality, notably that significant progress has been made over the past decade on women's legal equality, including 274 legislative reforms in 131 countries aimed at ensuring gender equality. Eight indicators were taken into account in the study – place and start of work, remuneration, marriage, presence of children, business, asset management and retirement. For example, the presence of children indicator included laws regarding maternity, paternity and childcare leave. According to the study, Ukraine has a score of 78.75, the Russian Federation is 73.13, and six countries have a score of 100 – Belgium, Denmark, France, Latvia, Luxembourg and Sweden. The following countries are close to Ukraine: Armenia – 83.13, Tajikistan – 81.88, Georgia – 79.38, Azerbaijan – 78.75, Kyrgyz Republic – 76.88, Kazakhstan – 75.63, Uzbekistan – 70.63. The lowest rates of gender equality in Sudan (29.38), UAE (29.38) and Saudi Arabia (25.63) (Women, Business and the Law, 2019).

National surveys are also being conducted, in particular, in November 2018, a survey by the National Democratic Institute in Ukraine, «National Poll on Gender Equality», found that 81% of women and 73% of men in Ukraine believe that equality between men and women is an important issue for them (77% des personnes interrogées en Ukraine considèrent que les questions de genre sont importantes pour elles). For comparison, a gender equality survey was conducted in Kazakhstan, and the majority of respondents (37.1%) said that there were no problems and only 14.4% – stated that there were problems at ensuring a very high level of gender equality. Respondents noted that among the main problems faced by women: early pregnancy – 75.8%, unpaid housekeeping – 71.4%, work and homework – 68.6%. Quite indicative

is the high rate of respondents who believe that women should not participate in politics (22.7%) and 19% do not comment on this issue (Usmembayeva, Rezvushkina, Beysenova, 2017).

These statistics confirm the relevance of the study on gender mainstreaming in all areas. In this study, the author analyzes some of the problematic aspects of the implementation of the principle of gender equality.

2. The concept of gender equality

The term «gender» is of English origin and gradually its concept included «socio-sex characteristics of sex, as opposed to purely biological characteristics» (Karbovs'ka, Lytvynova, Mahdyuk, 2010). The concept of gender equality is being interpreted as: equality between the rights of men and women (Zhaliy, 2013); fair treatment of men and women (Karbovs'ka, Lytvynova, Mahdyuk, 2010); equal rights for women and men, girls and boys, their equal importance, opportunities, responsibilities and participation in all spheres of public and private life, equal access to and distribution of resources (The Council of Europe's Gender Equality Strategy for 2018-2023); component of the principle of equality, covering equality of rights, opportunities, creating equal conditions for the exercise of rights, gender symmetry, as well as defining the same legal status, asserting the fundamental rights of both women and men (Krochuk, 2011).

The perception of gender equality as a feminism is widespread. As for the development of the feminist movement, scholars believe that in the first stage there was suffraim (late nineteenth century - early twentieth century. Movement for women's suffrage), in the second stage (early 60's - late 80 defending the actual equality of men and women, the third stage (since the beginning of the 90-ies of the twentieth century and up to now) was related to the combination of the movement against discrimination against women against sexual exploitation, violence in the family, human trafficking, etc. (Zhuravl'ova, 2017). In the late 1980s and early 1990s, the «feminist jurisprudence» movement and the legal theory of feminism emerged in the United States. According to one of the founders of this Anne Skiles movement, there is an equality scale: formal equality - substantive equality - absolute equality. The scholar notes that for-

mal equality is not enough, absolute equality is a «worthless tool of social policy» and optimal is the substantive equality most pronounced in Canada's positive practice. Anne Skiles also summarizes that «women are a class that is united in a common position and the fate of one woman is substantially linked to that of all women» (Skeylz, 2019). G. Khrystova believes that the idea of substantive equality encompasses the concepts of «equality of opportunity», «equality of access to opportunity» and «equal value of results» (Khrystova, 2013). Thus, equality is revealed through the main substantive elements of this concept (equality of opportunity, equality of access and equality of results).

Therefore, the principle of gender equality is a sub-principle of the principle of equality and means guaranteeing equal rights and opportunities regardless of gender.

3. Legal regulation of the principle of gender equality

The principle of equality between men and women (gender equality) is enshrined in the Constitution of Ukraine (Article 24), the Charter of the United Nations of 26 June 1945, and the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of 16 December 1966 (Art. 3), the Convention on the Political Rights of Women of 7 July 1954, the Convention on the Elimination of Discrimination in Education of 14 December 1960, the United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women of 18 December 1979, the Optional Protocol to the Convention on the elimination of all forms of discrimination against women, ILO Conventions on Equal Remuneration of Men and Women for Work of Equal Value № 100 of June 29, 1951, «On Maternity Protection № 103» of June 28, 1952, «On Discrimination in Labor and Occupation № 111» June 24, 1975, On Equal Treatment and Equal Opportunities for Working Men and Women: Workers with Family Responsibilities № 156, Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence of 11 May 2011, The Mexican Declaration of 1975 on Equality for Women and their Contribution to Development and peace, the UN Declaration on the Right to Development on 4 December 1986, the Beijing Declaration of 15 September 1995, the UN Mil-

lennium Declaration of 8 September 2000, the Treaty establishing the European Community from 25 March 1957 (p. 2 and 3), Charter of Fundamental Rights of the European Union of 7 December 2000, Directive 2006/54/EC of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006, Recommendation № Rec (2003) 3 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to the Member States representation of women and men in political and public decision-making of 12 March 2003, Declaration of the Committee of Ministers of the Council of Europe on gender equality in practice of 12 May 2009, etc.

A special Law on Equal Rights and Opportunities for Women and Men has been adopted to promote the principle of gender equality in Ukraine (Zakon Ukrayiny «Pro zabezpechennya rivnykh prav ta mozhlyvostey zhinok i cholovikiv») and the State Social Program for Equal Rights and Opportunities for Women and Men (Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny «Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi sotsial'noyi prohramy zabezpechennya rivnykh prav ta mozhlyvostey zhinok i cholovikiv na period do 2021 roku»).

Historically, in our society, there has been a stereotypical thinking that the primary purpose of a woman is to look after children and fulfill the responsibilities of providing conditions for the family. This position, unfortunately, is dominant in Ukrainian society, which leads to uneven distribution of unpaid household work, child-rearing, etc. The Council of Europe's Gender Equality Strategy for 2018-2023 promotes a balanced division of unpaid domestic duties and responsibilities for childcare, without which it is impossible to strike a balance between the professional and family life of women and men. Only when this balance is reached can real gender equality be approximated.

Concerning gender mainstreaming, paragraph 15 of the Beijing Declaration, adopted at the Fourth World Conference on Women on 15 September 1995, stressed that women's rights are not only important for the well-being of families and the promotion of democracy and men, but also opportunities and access to resources, equal sharing of family responsibilities, and a harmonious partnership between them.

Article 5 of Protocol № 7 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 22 November 1984 estab-

lishes equality between men and women in marital relations (in connection with forming of the marriage, during the marriage and during the divorce), as well as in relations with their children (Protokol № 7 do Konventsiyi pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod).

The Law of Ukraine «On Equal Rights and Opportunities for Women and Men» states that state policy should be aimed at ensuring equal opportunities for women and men, including in the combination of professional and family responsibilities, family support, and support for responsible motherhood and paternity (Article 3); public authorities should take action to combat gender-based violence (Article 12); educational institutions should provide education of gender equality culture (Article 21) and others.

4. Implementation of the principle of gender equality

State policy, in accordance with the above law, in order to ensure equality of rights and opportunities for women and men, should: provide for the promotion of gender equality; not to discriminate on the grounds of gender; apply positive actions; to prevent and counteract violence; ensure equal participation of women and men in important decisions; ensure equal opportunities for combining professional and family responsibilities; provide for family support, responsible motherhood and parenthood; to guarantee the promotion of gender equality culture among the population of Ukraine; protect against gender-discriminatory information.

According to Art. 6 of the Law of Ukraine «On Equal Rights and Opportunities for Women and Men» is not recognized as discrimination: special protection of pregnant women, as well as their protection during childbirth and breastfeeding; mandatory military service for men; different retirement ages for women and men, as defined by law; special requirements for the protection of women, men and women, established for reproductive health; any affirmative action (special temporary measures that are carried out with a legitimate, objectively justified purpose, aimed at eliminating legal or factual inequalities in opportunities to exercise on equal grounds of law and liberty).

The European Court of Human Rights has repeatedly stated in its decisions that achieving

gender equality is one of the core objectives of the member states of the Council of Europe, and differences in treatment can only be compatible with the Convention, for very good reasons (see decisions of February 22, 1994 in the case «Burghartz v. Switzerland», the judgment of 24 June 1993 in the case «Schuler-Zgraggen v. Switzerland» and other). Among the ECtHR judgments that have established gender discrimination are the following: «Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom» (excellent attitude towards reunification with family of male and female immigrants), «Emel Boyraz v. Turkey» (access to public service, including security), «Opuz v. Turkey» (gender-based violence as a form of discrimination against women), «Carvalho Pinto de Sousa Morais v. Portugal» (discrimination against women by sex and age in the context of their sexuality) and other.

The European Court of Justice in 1976 ruled that the elimination of discrimination on the grounds of sex is a fundamental personal human right which is a general principle of EU law which the court is obliged to enforce (Buri, 2013). The Court of Justice of the European Union has also investigated and recognized discrimination against women in relation to men in many cases, namely: «Bilka - Kaufhaus GmbH v. Karin Weber von Hartz» (restrictions on the retirement rights of women who work part-time vs. men), «Regina v. Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith and Laura Perez» (Indirect sexual discrimination), «Hilde Schönheit v. Stadt Frankfurt am Main» та «Silvia Becker v. Land Hessen» (equal pay for men and women for equal work) and other.

In analyzing family policy, through the prism of gender equality, scholars have distinguished the following models: 1) the pro-natalist model (France is considered to be the representative), which implies that the state should contribute to raising the birth rate, including a rather high level of financial support for the family supporting mothers, creating the conditions for combining their professional employment with motherhood; 2) the traditional model assumes that the main task of the state is to preserve the traditional nuclear family with a male breadwinner and a female housewife. Historically, this model was formed in Germany and did not provide for the creation of the necessary

conditions for women to combine motherhood and employment. However, the reforms implemented in recent years are evidence of a change in family policy and a gradual departure from the traditional model; 3) a pro-egalitarian model (Sweden is a typical representative) ensures gender equality in both the public and private spheres. Not only this model is characterized by the creation of conditions for motherhood, but also the encouragement of men to participate actively in the process of raising children, including through the institute of parental leave for child care; 4) the family model (in the UK, the USA and Canada) provides for maximum state interference in family life. Undoubtedly, the state provides support to families, but it is limited and targeted. As regards women's employment, the state also provides limited support (Henderna rivnist' i rozvytok, 2016). Undoubtedly, these models are in pure form at present, as a rule, there are mixed family policy models that combine traditional models in different proportions. In Ukraine, there is a similarly mixed model of family policy that is characterised as more pro-natalist.

5. Conclusions

In Ukraine, the situation regarding gender equality has improved in recent years, but many problems remain, including the unequal distribution of responsibilities within the family, which makes it difficult for women to combine family and work responsibilities.

Real gender equality can be achieved in the case of an effective gender-based public policy, which should: stimulate gender expertise; introduce quotas for representation of women in all areas of employment, except those that may harm their health; ensure that gender components are taken into account in all economic and social development programs; introduce a gender component through the educational process in the secondary, vocational and higher education system; ensure gender mainstreaming in teacher training programs and public officials; promote the elimination of gender stereotypes and counteract discrimination; contribute to reducing the pay gap; to promote the activities of public associations in the field of gender equality and combating domestic violence, etc.

Bibliography:

1. Women, Business and the Law / International Bank for Reconstruction and Development. Washington, DC: The World Bank, 2019. 36 p. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/31327/WBL2019.pdf> (дата звернення: 25.01.2020).
2. 77% респондентів в Україні вважають питання гендерної рівності важливим для них – дослідження. *Український кризовий медіа-центр*. 2018. URL: <http://uacrisis.org/ua/69884-gender-equality-survey> (дата звернення: 08.11.2019).
3. Өскембаева М. Ә., Резвушкина Т. А., Бейсенова А. А. Қазіргі Қазақстандағы әйелдер мен ерлерге қатысты саясат. *Friedrich-Ebert-Stiftung*. 2017. 47 p. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/kasachstan/13621.pdf> (дата звернення: 25.01.2020).
4. Карбовська Н., Литвинова Т., Магдюк Л. Інструменти інтегрування концепції соціально-гендерної рівності в роботу органів місцевої влади: посібник. Київ : Український Жіночий Фонд, 2010. 120 с.
5. Жалій Т.В. Юридичне закріплення принципу рівності прав чоловіків і жінок в національному законодавстві України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-1. С. 94-96.
6. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023. *Рада Європи*. 59 с. URL: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (дата звернення: 25.01.2020).
7. Крочук М.І. Гендерна рівність як складова загального принципу рівності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 4. С. 464-471.
8. Журавльова Г.С. Принцип рівності та заборони дискримінації у конституційному праві: монографія. Запоріжжя : СТАТУС, 2017. 324 с.
9. Скейлз Е. Фемінізм у праві. Активізм, юридична практика та правнична теорія / пер. з англ. О. Українця та К. Дудки. Київ : «Видавництво», 2019. 216 с.
10. Христова Г. Позитивні обов'язки держави у сфері протидії дискримінації. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4 (75). С. 11-20.
11. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 52. Ст. 561.
12. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2018 р. № 273. *Офіційний вісник України*. 2018. № 33. Ст. 1165.

13. Протокол № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 22.11.1984 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 32. Ст. 2375.
14. Judgment of the ECHR in the case «Burghartz v. Switzerland» (Application no. 16213/90), 22 February 1994. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-57865%22> (дата звернення: 25.01.2020).
15. Judgment of the ECHR in the case «Schuler-Zraggen v. Switzerland» (Application no. 14518/89), 24 June 1993. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-57840%22> (дата звернення: 25.01.2020).
16. Judgment of the ECHR in the case «Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom» (Application nos. 9214/80; 9473/81; 9474/81), 28 May 1985. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-57416%22> (дата звернення: 25.01.2020).
17. Judgment of the ECHR in the case «Emel Boyraz v. Turkey» (Application no. 61960/08), 2 December 2014. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-148271%22> (дата звернення: 25.01.2020).
18. Judgment of the ECHR in the case «Opuz v. Turkey» (Application no. 33401/02), 9 June 2009. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-92945%22> (дата звернення: 25.01.2020).
19. Judgment of the ECHR in the case «Carvalho Pinto de Sousa Morais v. Portugal» (Application no 17484/15), 25 July 2017. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22002-11630%22> (дата звернення: 25.01.2020).
20. Burri S.D. Towards More Synergy in the Interpretation of the Prohibition of Sex Discrimination in European Law? A Comparison of Legal Contexts and some Case Law of the EU and the ECHR. *Utrecht Law Review*. 2013. Vol. 9. Issue 1. P. 80-103.
21. Judgment of the European Court in the case «Bilka Kaufhaus GmbH v. Karin Weber von Hartz» on 13 May 1986, Case 170/84. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61984CJ0170>
22. Judgment of the European Court in the case «Regina v. Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith and Laura Perez» on 9 February 1999, Case C-167/97. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:61997CJ0167> (дата звернення: 25.01.2020).
23. Judgment of the European Court in the case «Hilde Schönheit v. Stadt Frankfurt am Main» (Case C-4/02) and Silvia Becker v. Land Hessen (Case C-5/02) on 23 October 2003. URL: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-4/02&language=en> (дата звернення: 25.01.2020).
24. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України / Центр Разумкова. Київ : Видавництво «Зповіт», 2016. 244 с.

References:

1. Women, Business and the Law / International Bank for Reconstruction and Development (2019). Washington, DC The World Bank. 36 p.
2. 77% respondentiv v Ukraini vvazhayut' pytannya hendernoyi rivnosti vazhlyvym dlya nykh – doslidzhennya (2018) [77% of respondents in Ukraine consider the issue of gender equality important for them – research]. *Ukrayins'kyy kryzovyy media-tsentr*. Retrieved January, 25, 2020, from <http://uacrisis.org/ua/69884-gender-equality-survey> [in Ukrainian]
3. Usmembayeva, M., Rezvushkina, T., Beysenova, A. (2017) Polityka dlya zhinok ta cholovikiv u suchasnomu Kazakhstani [Politics for women and men in modern Kazakhstan]. *Friedrich-Ebert-Stiftung*. 47 p. Retrieved January, 25, 2020, from <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/kasachstan/13621.pdf> [in Kazakh]
4. Karbovs'ka, N., Lytvynova, T., Mahdyuk, L. (2010) Instrumenty intehruvannya kontseptsiyi sotsial'no-gendernoyi rivnosti v robotu orhaniv mistsevoyi vlady [Tools for integrating the concept of social and gender equality in the work of local authorities] Kyiv: Ukrayins'kyy Zhinochyy Fond. 120 p. [in Ukrainian]
5. Zhaliy, T. (2013) Yurydychne zakriplennya pryntsyphu rivnosti prav cholovikiv i zhinok v natsional'nomu zakonodavstvi Ukrainy [Legal consolidation of the principle of equality between men and women in the national legislation of Ukraine]. *Porivnyal'no-analitychne pravo*, no. 3-1. pp. 94-96. [in Ukrainian]
6. Stratehiya gendernoyi rivnosti Rady Yevropy na 2018-2023 [The Council of Europe's Gender Equality Strategy for 2018-2023]. *Council of Europe*. 59 p. Retrieved January, 25, 2020, from <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> [in Ukrainian]
7. Krochuk, M. (2011) Henderna rivnist' yak skladova zahal'noho pryntsyphu rivnosti. [Gender equality as a component of the general principle of equality]. *Naukovyy visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, vol. 4. pp. 464-471. [in Ukrainian]
8. Zhurav'l'ova, H. (2017) Pryntsyph rivnosti ta zaborony dyskryminatsiyi u konstytutsiynomu pravi: monohrafiya [The principle of equality and non-

- discrimination in constitutional law: monograph] Zaporizhzhya: STATUS. 324 p. [in Ukrainian]
9. Skeylz, E. (2019) *Feminizm u pravi. Aktyvizm, yurydychna praktyka ta pravnycha teoriya* [Feminism in Law. Activism, Legal Practice and Legal Theory] / per. z anhl. O. Ukrayintsyia ta K. Dudky. Kyiv: «Vydavnytstvo». 216 p. [in Ukrainian]
 10. Khrystova, H. (2013) *Pozytyvni obov'yazky derzhavy u sferi protydyi dyskryminatsiyi* [Positive commitments of the State in the field of anti-discrimination]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrainy*, no. 4(75), pp. 11-20. [in Ukrainian]
 11. *Pro zabezpechennya rivnykh prav ta mozhlyvostey zhinok i cholovikiv* [On Equal Rights and Opportunities for Women and Men] *Zakon Ukrainy vid 08.09.2005 r. № 2866-IV. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, no. 52. 2693 p. [in Ukrainian]
 12. *Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi sotsial'noyi prohramy zabezpechennya rivnykh prav ta mozhlyvostey zhinok i cholovikiv na period do 2021 roku* [On approval of the State Social Program for Equal Rights and Opportunities for Women and Men for the Period up to 2021]: *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.04.2018 r. No. 273. Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, no. 33. 64 p. [in Ukrainian]
 13. *Protokol № 7 do Konventsiyi pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod* [Protocol No. 7 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms] vid 22.11.1984 r. *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, no. 32. 458 p. [in Ukrainian]
 14. *Jugment of the ECHR in the case «Burghartz v. Switzerland»* (Application no. 16213/90), 22 February 1994. Retrieved January, 25, 2020, from <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57865%22%7D>
 15. *Jugment of the ECHR in the case «Schuler-Zraggen v. Switzerland»* (Application no. 14518/89), 24 June 1993. Retrieved January, 25, 2020, from <https://www.womenslinkworldwide.org/en/files/2977/gjo-echr-schuler-zraggen-en-pdf.pdf>
 16. *Jugment of the ECHR in the case «Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom»* (Application nos. 9214/80; 9473/81; 9474/81), 28 May 1985. Retrieved January, 25, 2020, from <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57416%22%7D>
 17. *Jugment of the ECHR in the case «Emel Boyraz v. Turkey»* (Application no. 61960/08), 2 December 2014. Retrieved January, 25, 2020, from <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-148271%22%7D>
 18. *Jugment of the ECHR in the case «Opuz v. Turkey»* (Application no. 33401/02), 9 June 2009. Retrieved January, 25, 2020, from <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-92945%22%7D>
 19. *Jugment of the ECHR in the case «Carvalho Pinto de Sousa Morais v. Portugal»* (Application no 17484/15), 25 July 2017. Retrieved January, 25, 2020, from <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22002-11630%22%7D>
 20. Burri S. (2013) *Towards More Synergy in the Interpretation of the Prohibition of Sex Discrimination in European Law? A Comparison of Legal Contexts and some Case Law of the EU and the ECHR. Utrecht Law Review*, vol. 9(1), pp. 80-103.
 21. *Jugment of the European Court in the case «Bilka Kaufhaus GmbH v. Karin Weber von Hartz»* on 13 May 1986, Case 170/84. Retrieved January, 25, 2020, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61984CJ0170>
 22. *Jugment of the European Court in the case «Regina v. Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith and Laura Perez»* on 9 February 1999, Case C-167/97. Retrieved January, 25, 2020, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:61997CJ0167>
 23. *Jugment of the European Court in the case «Hilde Schönheit v. Stadt Frankfurt am Main»* (Case C-4/02) and *Silvia Becker v. Land Hessen* (Case C-5/02) on 23 October 2003. Retrieved January, 25, 2020, from <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-4/02&language=en>
 24. *Henderna rivnist' i rozvytok: pohlyad u konteksti yevropeys'koyi stratehiyi Ukrainy* (2016) [Gender equality and development: a perspective in the context of Ukraine's European strategy] *Tsentr Razumkova. Kyiv: Vydavnytstvo «Zapovit»*. 244 p. [in Ukrainian]

PROBLEMI REALIZACII PRINCIPU GENDERNOI RIVNOSTI
(PORIVNIALNO-PRAVOVII ASPEKT)

Марія Менджул,

доцент кафедри цивільного права та процесу Ужгородського національного університету,

доктор юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3893-4402>

marija_mendzhul@ukr.net

Анотація

Мета дослідження полягає у порівняльно-правовому аналізі проблем впровадження принципу гендерної рівності в Україні та зарубіжних державах.

Вказану мету було досягнуто завдяки застосування системи методів, зокрема порівняльно-правового, формально-юридичного та статистичного.

У результаті дослідження було встановлено, що принцип гендерної рівності забороняє дискримінаційне відношення за ознакою статі у різних суспільних сферах. При цьому відсутній єдиний підхід до розуміння поняття «гендерна рівність», яке розкривають як: рівність прав чоловіка та жінки; справедливе ставлення до чоловіків та жінок; рівний доступ до ресурсів та розподілу між чоловіком та жінкою.

Обґрунтовано, що принцип гендерної рівності є субпринципом принципу рівності і означає гарантування рівних прав та можливостей незалежно від статі.

Досліджено міжнародно-правові засади принципу гендерної рівності, у тому числі положення Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 рр. та їх впровадження в Україні. Проаналізовано практику Європейського Суду з прав людини щодо тлумачення змісту принципу гендерної рівності та сфер його застосування. Встановлено, що ЄСПЛ визнав гендерне насильство формою дискримінації жінок.

Виявлено, що Суд Європейського Союзу вважає усунення дискримінації за ознакою статі загальним принципом права ЄС, яке має забезпечуватися судом.

Досліджено моделі сімейної політики крізь призму гендерної рівності, зокрема: пронаталістську модель (сформована у Франції); протрадиційну модель (історично виникла в Німеччині); проегалітарну модель (типичним представником є Швеція); просімейну модель (поширена у Великій Британії, США, Канаді). Обґрунтовано, що наразі переважають змішані моделі сімейної політики, які в різних пропорціях поєднують традиційні моделі. В Україні так само змішана модель сімейної політики, яка найбільше тяжіє до пронаталістської.

В результаті дослідження зроблено висновок, що реальної гендерної рівності можна буде досягти у разі ефективної гендерної державної політики, що має: стимулювати проведення гендерно-правових експертиз; впровадити квоти для представництва жінок у всіх сферах зайнятості, окрім тих, які можуть зашкодити їхньому здоров'ю; забезпечити врахування гендерних компонентів у всіх програмах економічного та соціального розвитку; впровадити наскрізно у навчальний процес в системі середньої загальної, професійно-технічної та вищої освіти гендерний компонент; забезпечити внесення до програм курсів підвищення кваліфікації вчителів, публічних службовців питання гендерної рівності; сприяти доланню гендерних стереотипів та протидіяти дискримінації; сприяти зменшенню розриву в оплаті праці; сприяти діяльності громадських об'єднань у сфері утвердження гендерної рівності та боротьби з насильством в сім'ї і т.п.

Ключові слова: *рівність; стать; чоловіки; жінки; заборона дискримінації; гендерне насильство.*

Наукове видання

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ

Випуск 2

Відповідальний секретар: доц. Берч В.В., Стойка А.В.

У авторській редакції

Дизайн обкладинки: Шанта Катерина

Макетування та верстка: Кокіна Рената

Офіційний сайт: <http://konstlegalstudies.com.ua/>

Підписано до друку 09.10.2020. Формат 60x84/8. Умов.друк.арк. 12,3.
Гарнітура Droid Serif. Папір офсетний. Зам. № 2651. Наклад 100 прим.

Оригінал-макет виготовлено та віддруковано:
ТОВ «РІК-У», 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5040 від 21.01.2016 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 21083-10883 Р, видане Державною реєстраційною службою України 24.11.2014 р.